

TOBB BAŞKANI **M. RİFAT HİSARCIKLIOĞLU:**

"TARIMSAL PİYASALARDA YENİ BİR **GELECEĞİ TASARLAMAK** ZORUNDAYIZ"

Ticaret Borsaları Konsey Toplantısı'nda konuşan TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Türkiye'nin ilk lisanslı depoculuk şirketi olan LİDAŞ'ın, TOBB'un önderliğinde örgütlenen ticaret borsaları ve TMO tarafından kurulduğunu anımsatarak, ürün ihtisas borsalarının da bu camianın deneyimiyle örgütlenmesi gerektiğini vurguladı.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Ticaret Borsaları Konsey Toplantısı, Ankara'da TOBB Birlik Merkezi'nde Gümrük ve Ticaret Bakanı Hayati Yazıcı, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanı Mehdi Eker, TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, TOBB Ticaret Borsaları Konsey Başkanı Nejat Ekrem Basmacı ve konsey üyelerinin katılımıyla yapıldı.

TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu konuşmasına toplantının içeriğine yönelik bilgi vererek başladı. Hisarcıklıoğlu, "Burada tarımsal ürünlerin ticaretinde karşılaştığımız sorunları gündeme taşıyacağız. Özellikle tarımsal ürünlerin ticaretinde devrim niteliğinde olan lisanslı depoculuk ve ürün ihtisas borsacılığı konusunda son dönemde yaşanan gelişmeleri bakanlarımızla paylaşacağız. Sektörün önünün açılması için taleplerimizi ileteceğiz" ifadesini kullandı.

Türkiye ekonomisinin, özel sektör kaynaklı çok büyük başarılara imza atmaya devam ettiğini belirten TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, "2011'in ilk 9 ayında yüzde 9,6 büyüyerek büyüme rekoru kırdık. Dördüncü çeyreğe ilişkin veriler de son derece iyi. Özel sektör olarak ekonomiyi büyütürken, istihdamı da artırdık. 2011'de istihdam 1 milyon 413 bin arttı. Mevsimsel etkilerden arındırılmış işsizlik oranı da yüzde 9,3'e indi. Sanayi üretimimiz artmaya devam ediyor. 2011'de sanayi üretim endeksi yüzde 8.9 arttı. İhracatta artış devam ederken, ithalat endeksleri düşüşe geçti. Bu veriler ışığında şunu çok açık bir şekilde söyleyebiliriz. Türkiye, 2011'i yüzde 8'in üzerinde büyümeyle kapatacaktır. Tüm çabamız 2012'de de büyüme temposunun devam etmesi, hedeflerin aşılması içindir. Küresel ekonomideki dengesizliklere karşın bunu başaracak güçteyiz, inançtayız" diye konuştu.

Küresel dengesizliklerin derinden sarstığı piyasa-

>> TOBB Ticaret Borsaları Konsey Toplantısı, Ankara'da TOBB Birlik Merkezi'nde 20 Mart 2012 tarihinde yapıldı.

> "HERKES TİCARET BORSALARININ, **HEM ÇİFTÇİNİN HEM DE SANAYİCİNİN MENFAATLERİNİ** KORUYABİLECEK YEGÂNE MEKANİZMA OLDUĞUNU GÖRMELİDİR."
>
> **M. RİFAT HİSARCIKLIOĞLU | TOBB Başkanı**

lardan birinin de emtia piyasaları olduğunun altını çizen Hisarcıklıoğlu, "Son 3 yılda gıda ürünlerinin ortalama fiyatları dolar bazında yüzde 35 artarken, tarımsal ham maddelerin fiyatı yüzde 49 artmıştır. Tarımsal ürün piyasalarında gözlenen bu eğilim son dönemde krize bağlı çalkalanmanın oldukça ötesindedir" dedi.

ADRES TOBB CAMİASI

20. yüzyılda Çin ve Hindistan gibi ülkelerin küresel ekonomiye katılmasıyla beraber üretim ve tüketim kalıplarında hızlı bir değişim oluştuğunu anlatan TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, konuşmasına şöyle devam etti: "Bu ekonomiler büyüdükçe kullandıkları ham maddelere talep arttı. Ayrıca göreli bir zenginleşmenin gözlenmesiyle birlikte yeni bir orta sınıf doğdu. Gelişen Asya ülkelerinde 1990'dan 2008'e sadece 18 yılda orta sınıf 3 katına çıktı. Marketten mutfak alışverişi yapan, temizlik malzemeleri kullanan, arabasına benzin alan 2 milyar insandan bahsediyoruz. Bu da bize şunu gösteriyor. Tarım ve hayvancılık önümüzdeki yılların parlayan yıldızı olacaktır.

İşte tam da bu dönemde, tarımsal piyasalar açısından devrim niteliğinde bir değişiklik olan, lisanslı depoculuk ve ürün ihtisas borsaları gündemimizde yer almaktadır. Türkiye'de ürün piyasalarının etkin bir biçimde işlemesi önemlidir. Türkiye'nin ticaret borsacılığımızdan gelen bilgi ve beceri birikimini yeni çağa uyarlaması tarım piyasalarındaki sıçramaya destek verecektir. Tarımsal piyasalarda kökü mazide olan, yeni bir geleceği tasarlamak zorundayız. Bunun için de en iyi adres TOBB camiasıdır."

ÜRÜN İHTİSAS BORSALARI TOBB CAMİASININ DENEYİMİYLE ÖRGÜTLENMELİ

Ticaret borsalarının 100 yılı aşkın tarihiyle Türkiye'de tarımsal üretimin gelişmesinde önemli bir rol üstlendiğini anlatan TOBB Başkanı Hisarcıklıoğlu, Türkiye'nin ilk lisanslı depoculuk şirketi olan LİDAŞ'ın, TOBB'un önderliğinde örgütlenen ticaret borsaları ve TMO tara-

>> Gümrükler Muhafaza Genel Müdürü Neşet Akkoç, Gümrük ve Ticaret Bakan Yardımcısı Fatih Metin, TOBB Ticaret Borsaları Konsey Başkanı Nejat Ekrem Basmacı, Gümrük ve Ticaret Bakanı Hayati Yazıcı, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanı Mehdi Eker, TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakan Yardımcısı Kudbettin Arzu, TOBB Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Faik Yavuz.

fından kurulduğunu hatırlattı. Hisarcıklıoğlu, ürün ihtisas borsalarının da bu camianın deneyimiyle örgütlenmesi gerektiğini belirterek, "Bu deneyimi bir tarafa bırakıp, yeni bir yapılanmaya gitmek Türk çiftçisine ve tacirine zarar verecektir. Geçmişini inkâr eden zihniyetlerin başarılı olma şansı yoktur. Herkes ticaret borsalarının, hem çiftçinin hem de sanayicinin menfaatlerini koruyabilecek yegâne mekanizma olduğunu görmelidir" dedi.

>> Afyon Ticaret Borsası Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Mühsürler, Gümrük ve Ticaret Bakanı Hayati Yazıcı, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanı Mehdi Eker ile TOBB Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu'na üzerinde kendi fotoğraflarının bulunduğu birer tablo hediye etti.

BAKAN YAZICI: "TİCARET BORSALARI PİYASA EKONOMİSİNİN VAZGEÇİLMEZ TEMEL TAŞLARI"

Gümrük ve Ticaret Bakanı Hayati Yazıcı ise konuşmasında, ticaret borsalarının üstlendikleri işlevler ile piyasa ekonomisinin vazgeçilmez temel taşlarını oluşturduğunu söyledi.

Bakan Yazıcı, ticaret borsalarının temel işlevinin; tarımsal mahsullerin fiyatlarında zaman ve mekân gibi faktörlere bağlı olarak oluşan farklılıkların kısmen telafi edilmesi, karşılıklı pazarlık usulü ile belirlenen istikrarlı bir ürün fiyatının teşekkülü ve oluşan bu fiyatın tespit, tescil ve ilan edilmesi olduğunu vurguladı. Borsaların söz konusu işlevi yerine getirmedeki başarısı arttıkça, ürünlerin tüketiciye reel değeri ile yansıyacağını ifade eden Bakan Yazıcı, bu sayede tüketicilerin fahiş fiyatlarla karşı karşıya kalmayacaklarını belirtti.

Bakan Yazıcı, ticaret borsalarının tüccara sağladığı en önemli faydanın da ihtiyaç duyduğu malı serbest piyasa ekonomisi ilişkileri ve kuralları çerçevesinde, karşılıklı pazarlık usulü ile satın alabilme imkânı getirmesi olduğunu söyledi.

TÜRKİYE'DE 113 TİCARET BORSASI FAALİYET GÖSTERİYOR

Ticaret borsalarının başta üreticiler, tüccarlar, ihracatçılar, sanayiciler ve tüketiciler gibi ekonomik hayatın bütün aktörleriyle ilgili çalışmalar yaptığını ifade eden Bakan Yazıcı, Türkiye'de bu kapsamda 113 ticaret borsasının faaliyet gösterdiğini anlattı. Söz konusu ticaret borsalarının toplam 50 bin 481 üyesinin bulunduğuna işaret eden Bakan Yazıcı, bu üyeliklerin 37 bin 853'ünün faal, 12 bin 628'inin ise askıda olduğunu belirtti.

Tarım sektörünün, GSMH içindeki payının sürekli azalan bir eğilim göstermesine rağmen sosyal ve iktisadi hayattaki önemini, ağırlığını koruduğunu ifade eden Bakan Yazıcı, küresel ısınma, erozyon, toprak kalitesinin gerilemesi, nüfus artışına rağmen üretim alanlarının sınırlı olmasının bir sonucu olarak, tarımsal üretimin ve bağlantılı endüstrilerin önümüzdeki süreçte dünya gündeminde daha fazla yer tutacağını dile getirdi.

Ticaret borsalarının ekonomideki kilit rolü yerine getirebilmesi için alıcıyla satıcıyı bir araya getirebileceği bir mekâna, yani borsa yerine sahip olması gerektiğini anlatan Yazıcı, oysa Türkiye'de faaliyet gösteren toplam 113 ticaret borsasının ancak üçte birinde borsa yeri bulunduğunu söyledi.

Borsa yeri olanlarda ise kotasyon listelerinde yer alan onlarca maddeden yalnızca birkaç çeşidinin buralarda işlem görmek suretiyle fiyatlarının tespit edildiğini belirten Bakan Yazıcı, ayrıca çok önemli bir husus olan ürün bazında ihtisaslaşmanın sağlanmasının, ulusal, bölgesel ve uluslararası nitelikte borsaların kurulmasının borsaların işleyişine yeni bir bakış açısı getireceğini ifade etti.

> "HEDEFİMİZ LİSANSLI DEPOCULUĞUN **19-20 MİLYON TON CİVARINDA OLAN HUBUBAT ÜRETİMİNİN** EN AZ 2 MİLYON TONUNU LİSANSLI DEPOCULUK YOLUYLA DEPOLAYACAK KAPASİTEYE ERİŞİMİNİ SAĞLAMAKTIR."
>
> **HAYATİ YAZICI | Gümrük ve Ticaret Bakanı**

İHTİSAS BORSALARI GELİŞMELİ

İhtisas borsalarının kurulmasıyla ürün kalitesinin artırılması, standardizasyonun sağlanması süreçlerine geçilebileceğine dikkat çeken Bakan Yazıcı, "Ürün test laboratuvarlarının yaygınlaştırılması sayesinde de ürünlerle ilgili sübjektif tasarruflar ortadan kaldırılacak, tekelcilik ve spekülatif hareketlilikler engellenecek ve standardizasyonun sağlanması suretiyle tam rekabet koşulları egemen olacak" diye konuştu.

İhtisas borsacılığının gelişmesinin en önemli unsurlarından birinin de lisanslı depoculuk olduğunu vurgulayan Bakan Yazıcı, "Türkiye'de ilk kez lisanslı depoculuğu 2011 yılı sonunda Polatlı'da hayata geçirdik. Hedefimiz lisanslı depoculuğun Türkiye'de 19-20 milyon ton civarında olan hububat üretiminin en az 2 milyon tonunu lisanslı depoculuk yoluyla depolayacak kapasiteye erişimini sağlamaktır" dedi.

LİSANSLI DEPOCULUĞA 6 BAŞVURU DAHA OLDU

Bakan Yazıcı, Polatlı'nın dışında 6 lisanslı depoculuk başvurusu bulunduğunu, bunlara ön izinlerin verildiğini, inceleme süreçlerinin devam ettiğini söyledi. Bu başvuruların Adana, Ankara, İzmir, Mersin, Gaziantep ve Bursa illerinden yapıldığını anlatan Bakan Yazıcı, bu şirketlerin öngörülen toplam depo kapasitelerinin 437 bin 500 ton olduğunu belirtti.

Ürün ihtisas borsalarının da önemine işaret eden Bakan Yazıcı, "Bu borsaların kurulmasıyla ilgili olarak süreçler devam ediyor. Sadece ürün ihtisas borsasında, borsayı oluşturan ortakların paylarıyla ilgili bir ihtilaf var. Yani kim ne kadar paydaş olacak? Bunu da yakın zamanda çözeceğiz. Çünkü bu konuda gecikmemiz, lisanslı borsacılığa yönelik beklentileri de zayıflatır" diye konuştu.

BAKAN EKER: "TİCARET BORSALARI, TARIM SEKTÖRÜNÜN KILCAL DAMARLARI"

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Mehdi Eker de, Türkiye'deki tarımsal üretimin, hayvansal üretimin, canlı hayvan hareketlerinin çok büyük kısmının ilişki içinde bulunduğu ticaret borsalarının düzenli yaptığı toplantıları sektör açısından çok önemli bulduklarını ifade etti.

Ticaret borsalarını, tarım piyasalarının "kılcal damarları" olarak gördüklerini belirten Bakan Eker, "Buraları ne kadar sağlıklı işlerse, ne kadar fonksiyonel olursa, ne kadar etkin çalışırsa, Türkiye'deki üretim de üretilen ürünlerin ticareti de ve bunların ülke kalkınmasına genel ekonomiye etkileri de o kadar iyi noktaya taşınır" dedi.

Çiftçilerimizin alın terinin, emeğinin iyi değerlendirilmesi açısından da sistemin iyi işlemesini önemsediklerini anlatan Bakan Eker, Türkiye'de ticaretin, ticaret sektörünün ve bunun genel ekonomiyle, ülke kalkınmasıyla ilişkileri açısından borsaların rolünün artırılmasının ve daha işlevsel hale gelmesinin, sorunların da kendi mekanizması içinde düzeltilmesinin önemli olduğunu vurguladı.

Bakanlığın yeniden yapılanmasıyla daha çok politika belirleyen, organizasyon yapan, yönlendiren ve denetleyen bir Bakanlık haline dönüşmeyi önemsediklerini dile getiren Bakan Eker, bu çerçevede de birtakım faaliyetleri, işlemleri ve bu alanda oluşturulan politikaları "ortak akıl" çerçevesinde sektörün ilgili paydaşlarıyla bir arada kararlaştırma ve uygulamanın kendileri için önemli olduğunu söyledi. Bakan Eker, "Bu çerçevede de yetkilerimizin bir kısmını yine ilgili meslek kuruluşlarına, meslek odalarına veya sivil toplum kuruluşlarına devirle ilgili bir düşüncemiz olduğunu vurgulamak istiyorum" dedi.

Tarım sektörünün Türkiye'de milli gelir içindeki nispi payının (oransal payı) azaldığına dikkati çeken Bakan Eker, şöyle konuştu:

"Bu kötü bir şey değil, iyi bir şey, yani bir ülkenin kalkınmasını gösteriyor. Dünyanın gelişmiş ekonomilerinde de böyledir. Çünkü o ülke kalkınmasını, milli gelirini, sanayi sektöründen, hizmet sektöründen daha çok elde ediyor demektir. Türkiye 10 sene önce toplam ürettiği tarımsal hasıla bakımından Avrupa ülkeleri içerisinde 4'üncü, dünya ülkeleri içerisinde de 11'inci sıradaydı. Hasılası 23 milyar dolardı. Bugün Türkiye, tarım hasılası bakımından memnuniyet verici gelişmeyle Avrupa ülkeleri içerisinde bir numaraya, dünya ülkeleri arasında 7'inci sıraya yükselmiş bulunuyor. Bu 23 milyar dolarlık hasılamızı 62 milyar dolara çıkarmamızla oldu. Bu tarımsal üretimde verimliliğin artışıyla sağlandı. Alan aynı, daha az insan çalışıyor ama elde ettiği ürün ve hasıla 3 kat fazla. Bu, tarıma stratejik sektör olarak yaklaşmamızla, tarımla ilgili kanunları çıkarmamızla, yeni destekleme politikalarını hayata geçirmemizle mümkün oldu."

LİSANSLI DEPOCULUK ÖNEMSENİYOR

Eskiden devletin birtakım uluslararası kuruluşların tavsiyesi doğrultusunda sadece tapusu olana destek verdiğini, kendilerinin bu uygulamaya son verdiklerini ve ürün ile üretim desteğine geçtiklerini anlatan Bakan Eker, bunu da borsalarla ilişkilendirdikleri-

> "TÜRKİYE'DE **43 İLDE RUHSATLI HAYVAN PAZARI VAR.** MUTLAKA OLMAYAN YERLERDE TOBB VE BELEDİYELERLE BİR MEKANİZMA KURMALIYIZ. BAKANLIK OLARAK BU KONUDA HER TÜRLÜ DESTEĞİ VERMEYE HAZIRIZ."
>
> **MEHMET MEHDİ EKER | Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanı**

ni ifade ederek şunları söyledi: "Ürünü alıyor, borsaya tescil ettiriyor, sonra getiriyor satıyor. Biz de ona prim veriyoruz, bu şekilde bizim toplam desteklerimizin yaklaşık üçte biri bu sistem üzerinden çiftçiye ulaşıyor. Bu ticaret borsalarıyla bizim müşterek çalıştığımız bir alan."

Ticaret borsalarının bu işlemleri yaparken, mutlak suretle özellikle stopajın yatırılıp yatırılmadığını garanti etmesi, kontrol etmesi ve denetlemesi gerektiğini vurgulayan Bakan Eker, bu yapılmadığı zaman birtakım suistimal, istismarların meydana geldiğini, bunun da sadece kayıt dışılığa yol açmakla kalmayıp aynı zamanda Türkiye'deki genel üretim sistemini ve ona ait plan ve politikayı da olumsuz etkilediğini ifade etti.

Ticaret borsalarının kasasına sadece tarımsal desteklemelerden dolayı çok önemli bir para akışı olduğuna dikkati çeken Bakan Eker, şunları söyledi:

"Eğer bu mekanizmayı sağlıklı işletemezsek, buna başka tedbirler almak zorunda kalırız, hâlbuki ben görevini çok iyi yapanları saygıyla anıyorum ama birkaç çürük elma her zaman olur. O çürük elmaların bütün sistemi kirletmesine izin vermeyelim. Yasal borsalara verilmiş yetkilerin ve yükümlülüklerin bir arada değerlendirilerek mutlaka takip edilmesi, izlenmesi gerekiyor ki biz de burada bu mekanizmayı sağlıklı işletelim."

Bakanlık olarak lisanslı depoculuğu çok önemsediklerini belirten Bakan Eker, karşı karşıya kalınan meseleleri de Bakanlık olarak bildiklerini, hatta bu konuda eylem ve iş planlarını da hazırladıklarını ifade etti. Bu konuda Maliye Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Hazine'nin bağlı bulunduğu Başbakan Yardımcılığı'nın, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ve TOBB'un müşterek yapması gereken işler ve faaliyetler olduğunu anlatan Bakan Eker, bunu sadece 40 bin tonluk bir depoyla sınırlı tutmamak gerektiğini söyledi.

Hızlı bir şekilde kararların alınması, ruhsat verilecekse, birtakım faaliyetlere karar verilecekse bunun bir an önce yapılması gerektiğini belirten Bakan Eker, "İlave olarak hem depo açısından, hem de ürün ihtisas borsasıyla birleştirilip Vadeli İşlemler Borsası (VOB) ile de ilişkilendirilip mutlaka daha etkin bir piyasa düzenine kavuşması gerekiyor" dedi.

RUHSATLI HAYVAN PAZARI VE BORSASI BULUNAN İL SAYISI 43

Borsalarla ilgili mutlaka hayata geçirilmesi gereken bir diğer konunun da "hayvan pazar ve borsaları" olduğuna işaret eden Bakan Eker, Türkiye'de halihazırda ruhsatlı hayvan pazarı ve borsası bulunan il sayısının 43 olduğunu, bu il ve ilçelerle 94 ruhsatlı hayvan pazarı bulunduğunu belirtti. Ruhsatsız hayvan pazarlarının olduğuna dikkat çeken Bakan Eker, şöyle konuştu:

"Bakanlık olarak hayvan pazarı olmayan yerlerde mutlaka TOBB ve belediyelerle bir mekanizma oluşturarak pazar ve borsa oluşturmamız gerekiyor. Bakanlık olarak bu konuda her türlü desteği ve katkıyı vereceğimizi bilmenizi istiyorum. Bunların oluşturulmasında Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu'nun (IPARD) bulunduğu veya bu yıl itibarıyla kurulacak illerde, belirli şekillerde destekleme kapsamına alarak ürün borsası veya hayvan pazarı oluşturulmasıyla ilgili masrafların bir kısmını temin etmeyi önemsiyorum. Bakanlık olarak bu konudaki çalışmalara bütün gücümle yardımcı olacağım. Afyon, Erzurum, Amasya, Kars, Çorum, Sivas, Diyarbakır, Şanlıurfa IPARD'ın ilk uygulandığı birinci grup iller. Uygulama şu anda bu illerde devam ediyor. Bunları bu kapsam içerisine alabiliriz. İkinci akreditasyondan sonra uygulanabilecek iller de Ağrı, Ardahan, Çankırı, Mardin. Bunlar bizim IPARD kaynaklarını kullanabileceğimiz iller. Diğer iller üzerinde, bir mekanizma üzerinde birlikte çalışalım. TOBB ve belediyelere bizler de bir şekilde destek olalım. Ama mutlaka sağlıklı hayvan park ve pazar kurumları oluşturalım ki burada Türkiye'de hem hayvan hareketleri toplum sağlığı açısından, hastalıklarla mücadele açısından daha etkin mekanizmaya kavuşsun. Hem de kayıtlı ticaret ve ekonomi gelişsin. Ve de Türkiye'nin gelişen dünyanın yıldız ülkelerden biri olma yolundaki bu tür faaliyetleri belirli bir standart içerisinde, kalite ölçüsünde olsun."